

Kattaqo'rg'on davlat pedagogika instituti Aniq va tabiiy fanlar fakulteti
3-bosqich Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha) yo'nalishi talabalariga 6-semestr uchun
« Dinamik Makroiqtisodiyot»fanidan yakuniy nazorat savollari
Imtihon shakli: yozma

Mavzu raqami	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremlar, kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	4-QISM“MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmalar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	5-QISM “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to'liq anglashga yo'naltiradigan savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).
1.	Vaqtlararo yondashuv nima va u makroiqtisodiyotda qaysi muammolarni tushuntirishda ishlatiladi?	Iste'molchining vaqtlararo byudjeti tushunchasini tushuntiring. Agar iste'molchi hozirgi va kelajakdagi iste'molni tanlashi kerak bo'lsa, qanday cheklovlar mavjud?	Agar vaqtlararo iste'mol qarorlarida foiz stavkasi rrr oshsa, hozirgi va kelajakdagi iste'molga qanday ta'sir bo'ladi? Daromad va almashtirish effektlarini tushuntiring.	Solow modeli mamlakatlar o'sish tezligini tushuntirishda qanday cheklovlarni ko'rsatadi? Nima uchun ba'zi mamlakatlar uzoq muddatda ham sekin rivojlanadi?	Texnologik o'sish Solow modelida nega muhim omil hisoblanadi? Agar texnologiya tezligi oshsa, uzoq muddatdagi daromad va ishlab chiqarish hajmi qanday o'zgaradi?
2.	Nima uchun jamg'arma iqtisodiy o'sishga yordam beradi?	Investitsiya va jamg'arma o'rtasidagi asosiy farq nima?	Agar bir mamlakat jamg'arma darajasi oshsa, uzoq muddatda iqtisodiy o'sish tezligi qanday o'zgarishi mumkin?	Solow modeli nuqtai nazaridan jamg'arma va investitsiyaning uzoq muddatdagi "muvozanat holatiga" ta'sirini tushuntiring.	jamg'arma o'rtasidagi munosabatni Solow modelida tushuntiring. Nega yuqori jamg'arma darajasi texnologik o'sishsiz uzoq muddatda cheklangan iqtisodiy o'sishga olib keladi?
3.	Davlat byudjeti daromadlari xarajatlardan kam bo'lganda nima yuz beradi?	Byudjet taqchilligini qoplash uchun davlatning asosiy manbalari nimalardan iborat?	Agar hukumat taqchillikni pul bosish orqali moliyalashtirsa, bu iqtisodiy jarayonlarga qanday ta'sir ko'rsatadi?	Uzluksiz byudjet taqchilligi va qarzning ko'payishi uzoq muddatda iqtisodiy o'sishga qanday ta'sir qilishi mumkin?	Byudjet taqchilligini moliyalashtirishning dinamik samarasi: Solow yoki keynesian nuqtai nazardan uzoq muddatda
4.		Taklif funksiyasi $Q_s = 5PQ_s = 5P$. Narx $P = 8P = 8P = 8$ bo'lganda taklif miqdorini hisoblang.	Narx 10 dan 12 ga oshsa, talab miqdori 100 dan 92 ga kamaydi. Talab elastikligini hisoblang.	Talab funksiyasi $Q_d = 200 - 5P + 2IQ_d = 200 - 5P + 2IQ_d = 200 - 5P + 2I$ va taklif funksiyasi $Q_s = 20 + 3PQ_s = 20 + 3P$. Agar daromad $I = 40I = 40$ bo'lsa, bozor tenglik narxi va miqdorini toping.	Agar talab funksiyasi $Q_d = 120 - 3P + 2AQ_d = 120 - 3P + 2A$ va taklif funksiyasi $Q_s = 40 + 5PQ_s = 40 + 5P$ bo'lsa, va hukumat narxni 15 birlikgacha cheklashni belgilasa, talab va taklif qanchalik muvozanatda bo'ladi va ortiqcha talab yoki taklif mavjudligini aniqlang.
5.	Ishlab chiqarish va bandlik darajasi nima degani?	Agar ishlab chiqarish hajmi oshsa, bandlik darajasi va inflyatsiya qanday o'zgarishi mumkin?	Phillips egri chizig'i inflyatsiya va ishsizlik o'rtasidagi munosabatni qanday tushuntiradi?	Kutilgan inflyatsiya Phillips egri chizig'ini qanday o'zgartiradi va uzoq muddatda bandlik darajasiga qanday ta'sir qiladi?	Neo-Keynesian va Monetarist nuqtai nazardan inflyatsiya, ishlab chiqarish va bandlik darajasi o'rtasidagi uzoq muddatli munosabatni tushuntiring
6.	Giperinflyatsiya qaysi iqtisodiy jarayonlar natijasida yuzaga keladi?	Narxlar va pul birligi qadrsizlanishi giperinflyatsiyaning qaysi belgilaridir?	Giperinflyatsiyani qisqa muddatda nazorat qilish uchun hukumat va markaziy bank qaysi choralarini qo'llashi mumkin?	Pul massasini qisqartirish va foiz stavkalarini oshirish giperinflyatsiyani nazorat qilishga qanday ta'sir qiladi, ammo qaysi salbiy oqibatlarni keltirib chiqaradi?	Uzluksiz giperinflyatsiyani bartaraf etish uchun talab qattiq pul-kredit va fiskal siyosat choralarini qo'llash zarur bo'lsa, uzoq muddatda iqtisodiy o'sish, investitsiya va ijtimoiy barqarorlikka qanday murakkab ta'sirlar yuz beradi?
7.	Ochiq iqtisodiyotda asosiy tashqi iqtisodiy aloqalar qaysilar?	Ochiq iqtisodiyot modelida savdo balansining asosiy komponentlari nimalardan iborat?	Ochiq iqtisodiyot modelida valyuta kursi o'zgarishi import va eksportga qanday ta'sir qiladi?	Bozor kurslari erkin va qat'iy belgilangan sharoitlarda tashqi savdo va investitsiya oqimlariga ta'sirini tushuntiring.	IS-LM-BP (Mundell-Fleming) modelida ochiq iqtisodiyotda foiz stavkalari va valyuta kursining o'zgarishi iqtisodiy muvozanatga qanday murakkab ta'sir ko'rsatadi?
8.	Agar hukumat iste'molchiga subsidiyalar berib, mahsulot X narxini 2 birlikga tushirsa, yangi optimal kombinatsiya va maksimal foydalilikni hisoblang.	Agar bir mahsulot narxi oshsa, iste'molchining talabidagi o'zgarish qanday samaraga (daromad yoki almashtirish) bog'liq	Ishbilarmonlik sikli iqtisodiyotda qanday davrlarni o'z ichiga oladi?	Iste'molchi optimal kombinatsiyasini hisoblang va yangi narx sharoitida qanday daromad va almashtirish effektlari paydo bo'lishini tushuntiring.	Grafik yordamida daromad va almashtirish effektlarini ko'rsating va ularni birlashtirib narx o'zgarishining umumiy ta'sirini tushuntiring
9.	Nega iqtisodiyot doimiy o'sishdan ko'ra siklik o'zgarishlarga duch keladi?	Klassik ish-bilarmonlik sikli nazariyasi va Keynesian nazariyasi o'rtasidagi asosiy farqlarni tushuntiring.	Ishbilarmonlik sikli nazariyasi doirasida investitsiya o'zgarishlari va ishlab chiqarishning o'zaro munosabatini tushuntiring.	Firmalar qanday asosiy maqsad bilan faoliyat yuritadilar?	Uzluksiz iqtisodiy o'sish sharoitida ish-bilarmonlik siklining tebranishlari va barqarorlik muammolarini tahlil qiling.
10.	Iqtisodiy o'sish nima va u uzoq muddatda nimani ifodalaydi?	Mehnat resurslari va ishlab chiqarish samaradorligi uzoq muddatli o'sishda qanday rol o'ynaydi?	Agar mamlakatning jamg'arma darajasi oshsa, uzoq muddatli iqtisodiy o'sishga qanday ta'sir bo'ladi?	Uzoq muddatli iqtisodiy o'sishda "konvergensiya" nazariyasi nima va u rivojlanayotgan va rivojlangan mamlakatlar o'rtasidagi farqni qanday tushuntiradi?	Endogen o'sish nazariyasi (Romer, Lucas) nuqtai nazaridan inson kapitali, innovatsiya va ilmiy tadqiqotlar uzoq muddatli iqtisodiy o'sishga qanday murakkab ta'sir ko'rsatadi?
11.	Endogen o'sish modelida asosiy o'sish omillari qaysilar?	Endogen o'sish nazariyasi va Solow modelining farqlarini oddiy so'zlar bilan tushuntiring.	Lucas va Romer modellari nuqtai nazaridan inson kapitali va ilmiy tadqiqotlar uzoq muddatli o'sishga qanday ta'sir qiladi?	Endogen o'sish nazariyasi doirasida innovatsiyalar va texnologik o'zgarishlarning barqaror uzoq muddatli o'sishga ta'sirini tahlil qiling.	Global integratsiya va xalqaro texnologiya transferi endogen iqtisodiy o'sishga qanday murakkab ta'sir ko'rsatadi? Misollar bilan tushuntiring.

12.	Iqtisodiy sikl nima va u qanday asosiy bosqichlardan iborat?	Klassik ishbilarmonlik sikli nazariyasi va Keynesian ishbilarmonlik sikli nazariyasi o'rtasidagi asosiy farq nima?	Kuznets va Kitchin sikllari o'rtasidagi farqni tushuntiring va ularning davomiyligini ta'riflab bering.	Iqtisodiy siklning amplitudasi va davomiyligi qanday omillarga bog'liq bo'lishi mumkin? Misollar bilan tushuntiring.	Neo-Keynesian va Monetarist yondashuvlar iqtisodiy siklni nazorat qilishda qaysi usullarni qo'llaydi va ularning samaradorligi qaysi sharoitlarda farq qiladi?
13.	Romer modeli bo'yicha iqtisodiy o'sish nimaga asoslanadi va u an'anaviy Solow modelidan qanday farq qiladi?	Romer modeli texnologik innovatsiyalarni iqtisodiy o'sish manbai sifatida qanday tushuntiradi?	Romer modeli inson kapitali va bilimlarni uzoq muddatli o'sish uchun qanday omil sifatida baholaydi?	Romer modelida intellektual mulk va patentlar iqtisodiy rivojlanishga qanday ta'sir qiladi?	Texnologik o'zgarishlar tezligi Romer modeli bo'yicha o'sish darajasiga qanday ta'sir qiladi? Misol keltiring.
14.	Cheklangan resurslar sharoitida Romer modeli o'sishni qanday tushuntiradi va bu real iqtisodiyotga qanday mos keladi?	Romer modeli bo'yicha ilmiy va texnologik kashfiyotlar jamiyatga qanday ijobiy yoki salbiy tashqi ta'sir ko'rsatadi?	Romer modeli rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar o'sish farqlarini qanday tushuntiradi?	Xalqaro savdo va global integratsiya Romer modelida iqtisodiy o'sishga qanday ijobiy ta'sir ko'rsatadi?	Romer modelining amaliyotga tatbiqi va cheklavlari nimalardan iborat? Real iqtisodiy misollar bilan tushuntiring.
15.	Tobin Q koeffitsienti nima va u korporativ investitsiya qarorlarini qanday tushuntiradi?	$Q > 1$ bo'lsa va $Q < 1$ bo'lsa, kompaniyalar qanday investitsiya qarorlarini qabul qiladi? Sababini tushuntiring.	Tobin nazariyasida bozor qiymati va o'mashgan kapitalning ichki qiymati o'rtasidagi farq nima ma'noni anglatadi?	Q nazariyasi bo'yicha kompaniya qaysi sharoitda kapitalni kengaytirishga intiladi va qaysi sharoitda aksincha cheklaydi?	Tobin Q koeffitsienti makroiqtisodiy o'sish va investitsiyalar darajasini qanday prognoz qiladi?
16.	Bozor sharoitidagi o'zgarishlar (narxlar, talab, foiz stavkalari) Q koeffitsientiga qanday ta'sir qiladi va investitsiyalarga qanday aks etadi?	Spekulyativ bozor sharoitida Tobin Q ning yuqori yoki past bo'lishi investitsiya strategiyalariga qanday ta'sir qiladi?	Tobin nazariyasida kompaniya ichki mablag'lar va tashqi moliyalashni qanday tanlaydi, va bu Q ga qanday bog'liq?	Agar kompaniya bozor qiymati ichki qiymatdan doimiy yuqori bo'lsa, Tobin nazariyasi bu holatni qanday izohlaydi?	Tobin Q nazariyasining amaliyotga tatbiqi va cheklavlari nimalardan iborat? Real korporativ investitsiya misollar bilan tushuntiring.
17.	Ochiq iqtisodiyot modeli nimani anglatadi va u yopiq iqtisodiyotdan qanday farq qiladi? Misollar bilan tushuntiring.	Ochiq iqtisodiyotda tovar va xizmatlar savdosi hamda kapital oqimlari iqtisodiy o'sishga qanday ta'sir qiladi?	Valyuta kursi o'zgarishi ochiq iqtisodiyot modelida ichki talab, eksport va importga qanday ta'sir ko'rsatadi?	Ochiq iqtisodiyotda ichki va tashqi muvozanatni saqlash uchun hukumat qanday siyosat choralarini qo'llashi mumkin?	Tashqi savdo va ichki ishlab chiqarishni rag'batlantirishda soliq va subsidiyalarning ochiq iqtisodiyot modelidagi roli nima?
18.	Global foiz stavkalari o'zgarishi ochiq iqtisodiyotdagi kapital harakatlariga va investitsiya qarorlariga qanday ta'sir qiladi?	Tashqi talab yoki xomashyo narxining o'zgarishi ochiq iqtisodiyotda iqtisodiy o'sish va inflatsiyaga qanday ta'sir qiladi?	Ochiq iqtisodiyotda regional va global integratsiya (savdo ittifoqlari, erkin savdo zonalari) iqtisodiy samaradorlikni qanday oshiradi va risklarni qanday oshiradi?	Markaziy bankning valyuta rezervlarini boshqarishi ochiq iqtisodiyotda ichki narx va muvozanatga qanday ta'sir qiladi?	Global moliyaviy inqiroz ochiq iqtisodiyotga qanday ta'sir qiladi, va mamlakat iqtisodiy siyosati qanday choralarni ko'rishi kerak?
19.	Ishsizlikning turli turlari (struktural, friksion, siklik) qanday farqlanadi va ular iqtisodiy o'sishga qanday ta'sir qiladi?	Phillips egri chizig'i inflatsiya va ishsizlik o'rtasidagi bog'liqlikni qanday tushuntiradi? Ushbu bog'liqlik qachon o'zgarishi mumkin?	Mehnat bozoridagi talab va taklif inflatsiya darajasiga qanday ta'sir qiladi va ishsizlikni qanday belgilaydi?	Kutilgan inflatsiya va kutilmagan inflatsiya ishsizlik va iqtisodiy qarorlar uchun qanday farq qiladi?	Monetar va fiskal siyosat orqali inflatsiya va ishsizlikni nazorat qilish qanday samarali bo'ladi? Misollar bilan tushuntiring.
20.	Stagflatsiya nima va u inflatsiya va ishsizlikni boshqarishni qiyinlashtiradi? Ushbu holatning sabablari nima?	Yuqori ishsizlik iqtisodiy samaradorlik va ishlab chiqarish darajasiga qanday ta'sir qiladi?	Global iqtisodiy o'zgarishlar (masalan, xomashyo narxi, valyuta kurslari) ichki inflatsiya va ishsizlikka qanday ta'sir qiladi?	Uzoq muddatda inflatsiya va ishsizlik o'rtasidagi bog'liqlik qanday o'zgaradi va davlat siyosati bu jarayonni qanday boshqarishi mumkin?	Agar hukumat ish haqi subsidiyalari orqali ish o'rinlarini oshirishni rejalashtirsa, bu ishsizlik va inflatsiyaga qanday ta'sir qiladi? Ishsizlik darajasi 8%, Yillik inflyatsiya darajasi 6%,
21.	CAPM modeli nimani anglatadi va u investorlar qarorlarini qanday tushuntiradi?	CAPM bo'yicha kutilayotgan daromad va sistematik risk (beta) o'rtasidagi bog'liqlikni tushuntiring.	CAPM modeli riskni diversifikatsiya qilish orqali qanday boshqarishni tavsiya qiladi?	CAPM bo'yicha bozor portfeli nima va u investor uchun qanday ma'no kasb etadi?	Beta koeffitsienti qanday aniqlanadi va u aktsiya narxining o'zgarishlariga qanday ta'sir qiladi?
22.	Investor CAPM asosida portfelini qanday optimallashtiradi? Kutilayotgan daromad va riskni qanday balanslaydi?	CAPM modelining real bozor sharoitidagi cheklavlari nimalardan iborat? Qaysi sharoitlarda u samarali ishlamaydi?	CAPM modelida risk-primiya qanday tushuntiriladi va investor qarorlariga qanday ta'sir qiladi?	Bozor sharoitidagi kutilmagan o'zgarishlar (masalan, krizis) CAPM asosidagi investitsiya strategiyasiga qanday ta'sir qiladi?	CAPM va boshqa kapital bozori modellari (masalan, APT – Arbitrage Pricing Theory) o'rtasidagi asosiy farqlar va afzalliklar nimada?
23.	CAPM va boshqa kapital bozori modellari (masalan, APT – Arbitrage Pricing Theory) o'rtasidagi asosiy farqlar va afzalliklar nimada?	Kompaniyaning qarz va aksiyalar tarkibi WACC ga qanday ta'sir qiladi? Misol bilan tushuntiring.	WACC va kompaniya risk darajasi o'rtasidagi bog'liqlikni qanday tushuntirasiz?	WACC dan foydalanib, kompaniya yangi loyihani qabul qilish yoki rad etish qarorini qanday tahlil qiladi?	Soliqlar stavkasi WACC ga qanday ta'sir qiladi va qarz moliyalashtirish strategiyasini qanday o'zgartiradi?
24.	Bozor foiz stavkalari va kapital narxi WACC ni qanday o'zgartiradi? Bu kompaniya qarorlariga qanday ta'sir qiladi?	Uzoq muddatli investitsiya loyihalarini tahlil qilishda WACC ning roli nimada va nima sababdan muhim?	WACC ning oshishi yoki kamayishi kompaniya qiymatiga qanday ta'sir qiladi va investor qarorlarini qanday shakllantiradi?	Qarz va aksiyalarning narxi WACC ga qanday ta'sir qiladi va optimal kapital tarkibini qanday belgilaydi?	WACC modelining real korporativ moliyalashtirishda cheklavlari nimalardan iborat va qaysi holatlarda u samarali ishlamaydi?
25.	Simon Kuznets iqtisodiy o'sish va rivojlanish jarayonini qanday tushuntiradi? Uning nazariyasi Solow modelidan qanday farq qiladi?	Kuznets egri chizig'i nima va u daromad taqsimoti va iqtisodiy o'sish o'rtasidagi bog'liqlikni qanday izohlaydi?	Kuznets egri chizig'i bo'yicha iqtisodiy o'sishning dastlabki bosqichlarida ijtimoiy tengsizlik nima sababdan oshadi?	Kuznets demografik o'zgarishlar va urbanizatsiya jarayonlarini iqtisodiy o'sishga qanday bog'laydi?	Kuznetsning iqtisodiy tadqiqotlar metodologiyasi (historical data, statistika) zamonaviy makroiqtisodiyotga qanday ta'sir ko'rsatdi?
26.	Kuznets nazariyasi bo'yicha uzun muddatli iqtisodiy o'sish va daromad taqsimotidagi o'zgarishlar qanday kuzatiladi?	Kuznets innovatsiya va texnologik o'zgarishlarni iqtisodiy o'sishga qanday bog'laydi?	Kuznets egri chizig'i rivojlangan va rivojlanayotgan mamlakatlar o'rtasidagi farqlarni qanday tushuntiradi?	Kuznets tadqiqotlari davlat siyosatini ijtimoiy tengsizlik va iqtisodiy o'sishni boshqarish nuqtai nazaridan qanday shakllantirishi mumkin?	Kuznets egri chizig'i va uning iqtisodiy o'sish nazariyasining cheklavlari nimalardan iborat va zamonaviy iqtisodiyotda ular qanday qo'llanadi?
27.	Dinamik makroiqtisodiyot modeli nima va u an'anaviy statik modellardan qanday farq qiladi?	Solow va Romer modellari uzoq muddatli o'sish jarayoni qanday tushuntiriladi?	Dinamik modellarda kapital akkumulyatsiyasining iqtisodiy o'sishga ta'siri qanday aks ettiriladi?	Inson kapitali va bilimning dinamik o'sish modellari uchun roli nima?	Texnologik innovatsiyalar dinamik makroiqtisodiyot modellari orqali qanday o'rganiladi?
28.	Ishsizlik darajasi vaqt davomida o'zgarishini dinamik makroiqtisodiy nuqtai nazardan qanday tushuntirish mumkin?	Dinamik makroiqtisodiy modellarda Phillips egri chizig'i va inflyatsiya-ishtisizlik munosabati qanday modelashtiriladi?	Global iqtisodiy yoki moliyaviy shoklar dinamik modellarda qanday tahlil qilinadi?	Dinamik makroiqtisodiyot modellari orqali fiskal siyosatning vaqt bo'yicha ta'sirini qanday baholash mumkin?	Monetar siyosat va foiz stavkalari dinamik makroiqtisodiy modellarda qanday aks ettiriladi?
29.	Dinamik modellarda ichki va tashqi muvozanatni vaqt davomida qanday tahlil qilish mumkin?	Dinamik modellarda konsumpsiya va investitsiya qarorlarining vaqt bo'yicha evolyutsiyasi qanday modelashtiriladi?	Ochiq iqtisodiyotda valyuta kursi o'zgarishlari dinamik makroiqtisodiy modellari orqali qanday tahlil qilinadi?	Kutilmagan inflyatsiya dinamik makroiqtisodiyot modellari yordamida iste'molchi va ishlab chiqaruvchilarga qanday ta'sir qiladi?	Cheklangan resurslar sharoitida dinamik modellari qabul qilish jarayonini qanday ko'rsatadi?

30.	Milton Friedmanning monetar nazariyasi inflyatsiya va iqtisodiy o'sish masalalariga qanday yechimlar taklif qiladi? Ularning zamonaviy iqtisodiy qarorlar bilan aloqasini tahlil qiling.	Paul Romer va Robert Lucas kabi olimlarning endogen o'sish nazariyalari texnologik innovatsiyalar va inson kapitalining makroiqtisodiy rivojlanishga ta'sirini qanday tushuntiradi?	Robert Solowning uzoq muddatli iqtisodiy o'sish modeli resurslar, texnologiya va kapitalni qanday o'rganadi? Model zamonaviy iqtisodiyot uchun qanday foydali xulosalar beradi?	Makroiqtisodchi olimlar global moliyaviy inqirozlar va resessiyalarni tahlil qilishda qanday yondashuvlarni ishlab chiqdilar? Ularning nazariyalari siyosiy qarorlar uchun qanday ahamiyatga ega?	John Maynard Keynesning iqtisodiy nazariyalari global iqtisodiy siyosatga qanday ta'sir ko'rsatdi? U yaratgan g'oyalar bugungi kunda ham dolzarbmi?
-----	--	---	---	---	---